

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 24C/80/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114213185
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. René Milták
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2019:1114213185.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred sudcom JUDr. René Miltákom v právnej veci žalobcov: 1./ I. L.Á., nar. XX. XX. XXXX, O. XXXX/X, XXX XX B. Z. B., štátny občan SR, 2./ X. L., nar. XX. XX. XXXX, F. J. Š. XX/XX, XXX XX B. Z. B., štátny občan SR, 3./ P. L., nar. XX. XX. XXXX, F. J. Š. XX/XX, XXX XX B. Z. B., štátny občan SR, 4./ F. X., nar. XX. XX. XXXX, O. H. XXX, XXX XX B.Z. Z. B., štátny občan SR, 5./ Q. X., nar. XX. XX. XXXX, O. H. XXX, XXX XX B. Z. B., štátny občan SR, 6./ Q. X., nar. XX. XX. XXXX, O. H. XXX, XXX XX B. Z. B., štátny občan SR, žalobcovia 5./ a 6./ zastúpení zákonným zástupcom: F. X., nar. XX. XX. XXXX, O. H. XXX, B. Z. B., všetci žalobcovia zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, proti žalovanému: KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, zastúpeného: JUDr. Felix Neupauer, Dvořákovo nábřežie 8/A, 811 02 Bratislava, o ochranu osobnosti, takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 1./ sumu vo výške 20.000,- Eur a to v lehote troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 2./ sumu vo výške 15.000,- Eur a to v lehote troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.
- III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 3./ sumu vo výške 15.000,- Eur a to v lehote troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.
- IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 4./ sumu vo výške 15.000,- Eur a to v lehote troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.
- V. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 5./ sumu vo výške 5.000,- Eur a to v lehote troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.
- VI. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 6./ sumu vo výške 5.000,- Eur a to v lehote troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.
- VII. Súd vo zvyšnej časti žalobu zamieťa.
- VIII. Súd priznáva žalobkyni 1./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- IX. Súd priznáva žalobcovi 2./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- X. Súd priznáva žalobcovi 3./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- XI. Súd priznáva žalobkyni 4./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- XII. Súd priznáva žalobkyni 5./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

XIII. Súd priznáva žalobcovi 6./ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa na základe žaloby zo dňa 02. 05. 2014, ktorá bola doručená tunajšiemu súdu dňa 05. 05. 2014 domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1./ sumu 75.000,- Eur, žalobcovi 2./ sumu 75.000,- Eur, žalobcovi 3./ sumu 75.000,- Eur, žalobkyni 4./ sumu 75.000,- Eur, žalobkyni 5./ sumu 75.000,- Eur a žalobcovi 6./ sumu 75.000,- Eur z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy.

2. Okresný súd Bratislava I rozsudkom č. k. 24C/80/2014-156 zo dňa 19. 08. 2016 žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného, nakoľko z ust. § 4 ods. 2 zák. o povinnom zmluvnom poistení nevyplýva, že by sa v rámci povinného zmluvného poistenia uhrádzala aj nemajetková ujma.

3. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 4Co/13/2017-196 zo dňa 30. 11. 2018 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že predmetom posudzovaného konania je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcov, ktorú utrpeli tým, že poistenec žalovaného dňa 03. 12. 2011 spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej usmrtil ich blízku osobu. Svoj nárok žalobcovia uplatnili proti poisťovni, s ktorou mal vinník dopravnej nehody v jej čase uzatvorené povinné zmluvné poistenie. Neoprávnený zásah do ich osobnostných práv videli v porušení ich práva na súkromný a rodinný život. Pasívnu legitímáciu poisťovne vyvodili z ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého má poistený z poistenia relevantného druhu zodpovednosti právo, aby poisťovateľ (žalovaný) za neho nahradil poškodeným (žalobcom) uplatnené preukázateľné nároky na náhradu škody, pod ktorý pojem podľa ich názoru spadá aj nemajetková ujma. Súd prvej inštancie ich žalobu zamietol ustáľiac nedostatok pasívnej legitímácie označeného žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z právnej úpravy zákona č. 381/2001 Z. z. a z v tom čase zaužívanej súdnej praxe, podľa ktorej má poistený právo, aby poisťovňa za neho hradila škody na zdraví a náklady pri usmrtení, pod ktoré pojmy nemajetkovú ujmu nemožno subsumovať. Poukázal na právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudkoch sp. zn. 3Cdo/301/2002 a 4Cdo/168/2009 podporujúci uvedený právny názor. Taktiež vychádzal z rozsudku Súdneho dvora Európskych spoločenstiev a Európskej únie vo veci C-22/12 zo dňa 24. 10. 2013, podľa ktorého povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore. Pokiaľ ide o vnútroštátnu, t.j. slovenskú právnu úpravu zodpovednosti poisteného za nemajetkovú ujmu, ktorú spôsobil svojím konaním blízkej osobe obeť dopravnej nehody, právne posúdil nutnosť aplikácie zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov a Občianskeho zákonníka, výkladom ktorých dospel k záveru o neexistencii vnútroštátnej právnej úpravy poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu vzniknutú osobám blízkym obetí dopravnej nehody. Odvolací súd uviedol, že od vydania napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie však súdna prax súdov všetkých stupňov prešla vývojom, ktorý odobril aj Ústavný súd SR uznesením zo dňa 11. 10. 2016 sp. zn. III.ÚS 666/2016, keď odmietol sťažnosť spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, smerujúcu proti rozsudku odvolacieho súdu o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu povinného zmluvného poistenia a uviedol zásadné argumentačné línie v prospech subsumovania nemajetkovej ujmy pod poistné krytie povinného zmluvného poistenia. Ústavný súd SR za esenciu sťažnosti označil otázku interpretácie ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP obsahujúceho pojem "škoda na zdraví" v tom, či možno pod ňou chápať aj nemajetkovú ujmu v zmysle ust. § 11 až 13 OZ. Priklonil sa k extenzívnemu výkladu pojmu škoda, aplikovaného okresným a krajským súdom v danej veci, ktorý mal za eurokonformný a vyplývajúci z judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorý nehovorí o samostatnom od pojmu "škoda" oddelenom pojme "nemajetková ujma", ale o "škode z dôvodu nemajetkovej ujmy". Hlavné argumenty Ústavného súdu SR, na základe ktorých zahrnutie nemajetkovej ujmy podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti pod pojem "škoda podľa ZoPZP", nemal za arbitrárne a ústavne neakceptovateľné, možno zhrnúť tak, že sudy musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu unijného tvorca príslušnej právnej regulácie, ustáľil primát práva EÚ a vôľu úijného tvorca s tým, že tradičné chápanie pojmu škoda musí ustúpiť európskemu chápaniu

v zmysle eurokonformného výkladu vnútroštátnej právnej normy. Ústavný súd SR konštatoval ústavnú udržateľnosť extenzívneho výkladu pojmu škoda na zdraví podľa ZoPZP.

4. Podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

5. Súd s poukazom na ust. § 391 ods. 2 CSP opätovne vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie vo veci samej a to výsluchom procesných strán, svedka a oboznámením sa s obsahom listinných dôkazných prostriedkov ich prečítaním.

6. Žalobcovia zhodne uviedli, že poistenec žalovaného, pán L. X. dňa 03. 12. 2011 v dôsledku dopravnej nehody usmrtil blízku osobu žalobcov, pána L. L.. Vinník dopravnej nehody pán L. X. mal v čase nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie so žalovaným. Žalobcovia svoj nárok odôvodnili ustanoveniami § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 druhá veta zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným uplatnené preukázané nároky na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia odôvodnili pasívnu legitimáciu žalovaného s poukazom na rozsudok Európskeho súdneho dvora zo dňa 24. 10. 2013, sp. zn. C 22/12. Žalobcovia pociťujú stratu svojej blízkej osoby ako závažný zásah do svojich osobnostných práv (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka).

7. Žalobkyňa 1./ uviedla, že s manželom žili spolu 35 rokov v harmonickom manželstve, spolu vychovali tri deti, pred nehodou bývali v B.Z. Z. B.. Žalobkyňa 1./ aj jej manžel pochádzali z H. Q.. Keď manžel pracoval v K. resp. niekde inde, víkendy trávili u svokry v Q.. Vtedy už mali tri vnúčence. Nebohý manžel sa vždy tešil piatok z roboty, lebo vždy vnúčence brávali na záhradku. Účastníkmi nehody boli aj vnúčence Sonička a Samko. Išli na Q. pozrieť svokra. Manžel jej chodil vypomáhať s prácami okolo domu. Chodievali tam každú sobotu, v nedeľu potom vždy bývali doma s tým, že poobede k nim chodievali decká resp. k nim chodievali oni. Nebohý manžel žalobkyne 1./ bol veľmi veselý človek, dokázal zmeniť zlé náladu, rozveseliť ich, rád pomáhal synom. Keď si starší syn kúpil byt, chodil mu vypomáhať s prácami. Taktiež v roku 2011 si mladší syn kúpil byt, taktiež mu chodil vypomáhať. V roku 2007 svokra prepísala dom na manžela ako na svojho syna. Manžel prerobil strechu, dvere, nakoľko svokra bola fyzicky indisponovaná. Po manželovej smrti sa zmenili aj vzťahy na Q., celé je to také smutné. Manžel pracoval ako zámočník do roku 1995 v K. B. Z. B., následne pracoval v súkromnej stavebnej firme L. A. Q.. J. H., kde bol zamestnaný aj v čase nehody, nezvykol byť ani PN. Keď manžel došiel v piatok z práce všetko spolu robievali a teraz je to už všetko na žalobkyňu 1./ a na detoch. V čase nehody bola žalobkyňa 1./ pracovne zaradená v spoločnosti U.. Jedná sa o obuvnícku spoločnosť, kde pracovala ako obuvníčka s priemernou mesačnou mzdou cca 400 Eur. Manžel v čase nehody zarábala zhruba cca 600-700 Eur. Po zdravotnej stránke bola žalobkyňa 1./ pred nehodou na operácii v súvislosti s pravou rukou, bola operovaná na karpálne tunely. Po nehode nastúpila ambulatnú liečbu u psychiatra MUDr. Andreja Kostára a u psychologičky MUDr. Janky Prekopovej. Predtým psychiatrickú a psychologickú liečbu nepotrebovala. Veľmi veľa si z tej nehody nepamätá, až keď ju prebrali, mala nohu niekde zacviknutú, niekde vo dverách. Bola v šoku, kričala, že tam majú deti a že tam má manžela. Povedali jej, že deti previezli do X. a že manžela tiež prevážajú do X.. Potom si už veľa nepamätala. Vie, že jej strihali oblečenie, potom už precitla v nemocnici. Realitu začala vnímať po uplynutí 5-6 dní od nehody. Pamätá si ako jej MUDr. Čimo povedal v K., že vitajte medzi živými. Povedal jej, že mala veľké šťastie, že mala poškodené iba dva stavce, pol milimetra ju delilo od ochrnutia. Štyri mesiace musela chodiť v korzete. O smrti manžela sa dozvedela v nemocnici a to nepriamo od sestričky, nakoľko v čase nehody začula ako jeden z hasičov povedal, že škoda, že ten jeden vodič zomrel. Žalobkyňa 1./ nevedela, že sa jedná o jej manžela. Až keď sestrička v nemocnici povedala, že vedľa umývadla je ten vodič, ktorý ich zrazil, vtedy si uvedomila, že ten druhý vodič, ktorý zomrel je jej manžel. Deti chodili za ňou do nemocnice, avšak na tie prvé dni v nemocnici si veľmi nepamätá. Pred nehodou šoférovala, keď chodili na Q. alebo späť, nakoľko manžel sa tešil stretnutiu s bratmi, s ktorými zvykol zájsť na pivo. Manžel jej v podstate chýba všade. Bol dobrý otec, dobrý muž. Manžel sa nedožil dvoch ďalších vnúčat.

8. Žalobca 2./ na pojednávaní uviedol, že jeho otec bol človek, ktorý mu dal všetko, samozrejme spolu s maminou. Preto je tým, kým je, aj v spoločenskom zaradení, to že má rodinu, deti, manželku. Tá nehoda ho zasiahla takým spôsobom, že mu chýba všetko to, čo s otcom zažil a čo ešte mohol zažiť. Otec sa nedožil narodenia syna žalobcu 2./ a teda svojho vnuka. V týchto ťažkých chvíľach mu

veľmi pomohli jeho manželka a jeho deti, že sa s tým dokázal vyrovnáť, ale nie celkom, pretože s tým, že mu chýba otec sa stretáva dennodenne. V spoločnej domácnosti žil s otcom a s mamou do roku 2006, kedy odišiel do zahraničia, kde bol tri roky. Pravidelne chodieval domov za rodinou a v roku 2009 sa vrátil na Slovensko, kedy si založil rodinu, kúpil byt, ktorý s otcom a bratom prerábali. Potom sa im s manželkou narodili dve deti s tým, že pred nehodou sa im narodila dcéra Sarah, po nehode sa im narodil syn Tomáško. Otec vychádzal s jeho manželkou perfektne, prijal ju do rodiny. V čase nehody bol žalobca 2./ na služobnej ceste v Nemecku, jeho spoločnosť mu však umožnila ešte v tú noc vrátiť sa domov na Slovensko. Celý prvý rok po nehode to všetci v rodine ťažko prežívali, museli sa starať o mamu. Taktiež musel pomáhať bratovi sa vyrovnáť s otcovou smrťou, nakoľko v čase nehody jeho brat pracoval s otcom v tej istej firme. Je to veľmi ťažké. Deti žalobcu 2./ mu dosť pripomínajú jeho otca, každý deň to má pred očami. S manželkou sa rozhodli postaviť dom. Nevie, či to bolo dobré rozhodnutie, nakoľko otec pracoval v stavebnej firme. Každý deň mu chýba, nakoľko mu mohol pomôcť aj s výstavbou domu, všetky tie práce teraz robí iba s bratom. Do práce chodí autom. Keď si doňho sadá, vidí pred očami svojho otca, jazdí preto opatrnejšie.

9. Žalobca 3./ na pojednávaní uviedol, že s otcom vyrastal od malička. Taktiež s ním pracoval v jednej firme a to ihneď potom ako ukončil vysokú školu. Je pravdou, že rok pred jeho smrťou sa odsťahoval od rodičov do vlastného bytu. Veľmi ťažko sa mu vyrovnávalo so smrťou otca, boli dennodenne spolu. Po nehode musel vyhľadať pomoc, či už psychiatra alebo psychológa, aby sa dokázal s tým vyrovnáť. V čase nehody mu priateľka chcela, ale nedokázala pomôcť. Nehoda ho zobrala tak, že skončil na infúziách. Bral lieky, ale tie nechcel dlhodobo užívať, preto vyhľadal psychologickú pomoc. Rozhovory so psychológom mu pomohli, avšak pokiaľ ide o zbavenie sa pocitu úzkosti, to nie je jednoduché, to ho bude prenasledovať celý život. Dosť mu pomohlo, že si založil rodinu. Keď sa mu narodil syn v roku 2014, plakal, uvedomil si, že jeho otec ho nikdy neuvidí. Po otcovej smrti sa mu život otočil naruby. Musel odísť z tej práce, nevedel tam ostať, musel dať výpoveď. Od toho momentu je to iný život. Má pocit, že niekedy až chorobne musí dávať pozor, čo sa týka najmä šoférovania, aby bol predvídavý atď. Taktiež vo vzťahu k svojmu synovi si myslí, že je viac precitlivý, úzkostlivý, má strach, bojí sa.

10. Žalobkyňa 4./ na pojednávaní uviedla, že ona osobne zažila šok, ktorý nevedela dlho spracovať. Po strate otca bojovala o život aj jej mama. Deti žalobkyne 4./ boli taktiež účastníkmi nehody. Po prepustení mamy z nemocnice sa o ňu musela starať. Veľmi zle znášala pohľad na ňu, pretože prišla o muža a zostala sama. V tom čase, keď sa to udialo, jej dcéra (t.j. žalobkyňa 5./) mala ísť na operáciu srdca, ktorú musela odložiť, nebola schopná s ňou nastúpiť do nemocnice. Jej zdravotný stav sa však zhoršoval, tak to museli podstúpiť. Ona sa z toho dostala, operácia prebehla dobre a s mužom sa rozhodli, že pôjdu v lete na dovolenku. Tam začali u dcéry psychické problémy s tým, že akonáhle sa vrátili domov, bola v zlom psychickom stave a musela nastúpiť liečbu na psychiatrii, kde jej boli predpísané lieky. Liečila sa zhruba nejaké 3 roky. Lieči sa naďalej, nakoľko sa zdravotný stav jej dcéry zhoršil. Dcéra začala mať psychické problémy s tým, že keď išli autom akonáhle kontrolka zablíkala, zapípala, urobila paniku. Takisto v obchode, keď sa stratila z dohľadu reagovala neprimerane, kričala. Preto začali navštevovať psychológa, diagnostikovali jej hraničný strach. Odvtedy vlastne nerobia žiadne aktivity typu lyžovať, korčuľovať, nakoľko sa všetkého bojí, venuje sa tomu, čo zvládne. Museli sa naučiť fungovať bez jej otca. Otec bol pre jej dcéru (t.j. žalobkyňu 5./) nepostrádateľný člen rodiny. Bola tak navyknutá, že keď sa vracal z týždňovky, nechodil rovno domov k mame, ale zastavil sa pre žalobkyňu 5./. Trávili s dedom spolu veľa času na záhrade, aj so žalobcom 6./ Jej dcéra po nehode pozerala všetky nahraté kazety, ktoré súviseli s dedom. Žalobkyňa 4./ to nebola schopná pozerieť. Dodnes nemá vystavenú fotografiu otca. Strašne málo chodí na cintorín, má to v sebe zablokované. Otec jej veľmi chýba nehovoriac o tom, že vzťahy v rodine sú na bode mrazu, úplne rozbité. Vyrastala do 18-tich rokov spolu so svojimi rodičmi. Potom začala žiť s manželom v B. Z. B.. Boli od rodičov vzdialení cca 1 km, trávili spolu víkendy. To posledné leto boli spolu s rodičmi na dovolenke v Bulharsku. Mysleli si, že pôjdu spolu s rodičmi aj nabudúce, ale nabudúce už nebolo. V tom čase s otcom dosť dlho spolu sedávali. Otec si chcel kúpiť nové auto, tak mu radili. Nezabudne na chvíľu, keď aj Demitra zomrel, tak to prežívala a hovorila mu, že to nie je spravodlivé, že sa také niečo deje, ale taký je život. Nemyslela by si, že také niečo bude tiež prežívať. Otec s ňou aj pracoval istú dobu, mala živnosť, predajňu. Otec jej pomáhal s rozvozom, so zásobovaním, jednalo sa o obchod s potravinami. Boli spolu stále. V čase keď sa dcéra narodila, otec im pomáhal pri výstavbe domu v časti B. - O. H.. Po jeho smrti všetko zostalo v lufte. Otec mal chalupu, ktorú prerábali, že tam pôjdu s mamou bývať, keď pôjdu do dôchodku. Otec získal chalupu od svojich rodičov v Obci Q., Okres K. s tým, že túto chalupu bolo potrebné dať do poriadku, zrekonštruovať. Otec sa do toho pustil, avšak po jeho smrti začalo jeho bratom a teda jej strýkom vadiť, že túto chalupu zdedili. Narušili

sa rodinné vzťahy. Do tej obce nechodia a po smrti babky, teda otcovej mamy sa ukončila komunikácia s otcovými bratmi. Dopadlo to tak, že mama je nútená túto chalupu predať, lebo nie je schopná s tým niečo urobiť, lebo tam treba veľké investície. Počas života otca mali v pláne túto chalupu užívať. Otec im dennodenne chýba. Dnes má syna, ktorý má 12 rokov. Je majstrom Slovenska v zápasení. Dnes by sa mohol dedo z neho tešiť a hlavne s ním, aj s mužom chodiť na cesty. Aj tie cesty sú pre ňu dosť traumatizujúce a sú stále niekde inde, či už v rámci Slovenska alebo mimo republiku. Dcéra je teraz na liečení a dodnes spomína ako s dedkom chodievala do krčmy na malinovku, dedo na pivo. Pred stratou otca nikdy nebola nútená navštevovať, či už psychológa alebo psychiatra. Do svojej smrti otec pracoval u svojho švagra v stavebnej firme, popritom vypomáhal mame v záhrade. K nim sa chodilo cez víkend, finančne im nemusel otec pomáhať. Potom to už bolo skôr o tých emóciách, že nastal čas vrátiť rodičom niečo, čo oni dali jej, že ju vychovali. Zo všetkých súrodencov ju mal otec najradšej. Keď mala napr. spory s jedným z bratov, tak otec to vyriešil. Po strate otca, mama žije sama. S jedným zo súrodencov si rozumujú to je v pohode, avšak pokiaľ ide o ďalšieho brata toho staršieho s ním sa stretáva strašne málo, čo jej je ľúto.

11. Z písomného vyjadrenia žalobkyne 5./ vyplýva, že s dedkom bola zábava, chodili spolu na Q., ku starej mame každý víkend, oddychovali na hojdačke, chodili tiež na malinovku. Dedko jej strašne chýba, myslí na neho každý deň. Páčilo sa jej, keď spolu hrávali sedmové karty, zažili spolu veľa zábavy. Každý piatok ho čakala, kým príde z roboty. Mala ho veľmi rada a veľmi jej chýba.

12. Z písomného vyjadrenia žalobcu 6./ vyplýva, že dedko mu veľmi chýba. Zažil s ním veľa pekných víkendov aj dovolenku pri mori. Teraz ho najviac mrzí, že sa nemôže tešiť z jeho úspechov a absolvovať s nimi cesty. Ani ku babke nechodí tak často, ako jeho sestra. Je chlap a chýba mu chlap, ten by mu viac rozumel. Dedko bol dôležitý člen rodiny.

13. Svedok p. U. X. vo výpovedi uviedol, že je manželom žalobkyne 4./ S manželkou sa zoznámili v roku 1995. Následne spoznal aj jej rodinu, čo tvorili otec Ľuboš, mama Zdenka a dvaja bratia. Čím dlhšie spolu žili, sa spoznávali. Začali spolu tráviť skoro všetok voľný čas, víkendy, sviatky atď. Svokor chodil na týždňovky a keď mal prísť a vedeli, v akú hodinu príde v sobotu na kávičku, tešili sa na tieto spoločné chvíle. V roku 2004 sa im narodila dcéra a všetci sa z toho tešili - dedko, babka, keďže to bolo prvé vnúča. Následné za tri roky sa im narodil aj syn Samko, takisto obrovská radosť. Trávili spolu viac a viac času. Následne prišiel aj ten čierny deň, keď sa to stalo a samozrejme nikto tomu nechcel uveriť. Dedko bol veľmi obetavý, srdečný a s veľkým srdcom, aj dovolenky trávili spolu. Prvýkrát v živote bol s nimi na dovolenke pri mori. Nikdy ho predtým nevidel, nikdy v živote predtým nelietal lietadlom. Čas trávený s ním bol veselý. Po týchto udalostiach to nemôže povedať. Momentálne víkendy, sviatky to je také utrpenie a snažia sa pred deťmi udržiavať ten systém, aby to fungovalo tak, ako keby bol. Svedok tiež uviedol, že v 10-tich rokoch pochoval svojho vlastného otca a na Slovensku pochoval ďalšieho človeka, ku ktorému mal rovnaký vzťah ako k vlastnému otcovi. Jeho manželka (t.j. žalobkyňa 4./) má doteraz problémy. Navštevuje psychiatra. Dcéra má totálnu paniku z cestnej premávky a nedajbože, ak ide nejakou neprímeranou rýchlosťou. Naučiť ju lyžovať, korčuľovať, to je kolaps. Cintorín navštevuje, ale fotku svojho svokra doma zavesenú na stene nemajú, to sa nedá. Svedok ďalej uviedol, že boli normálna fungujúca rodinka s bežnými starosťami. Svokrovci sa mali radi ako muž so ženou, znášali všetko, čo život obnáša radosti, starosti, záhradka, všetko, čo prináša život. Svokra ostala veľmi náladová a určite ju to strašným spôsobom zobralo. Pri momentálnej situácii vníma, že jej potešenie je naozaj tá záhradka, kde trávi čas a má neskutočnú bolesť v sebe. Život jej priniesol veľmi ťažký údel, stratu milovaného človeka z minúty na minútu. Pomáhajú jej tak, ako ona im. Budovali si domček na dedine odkiaľ pochádzali spolu z Q., opravovali dom po svokrovej mame, takže plánovali záhradku a všetko čo k tomu patrí, aby boli zdraví. Svokor bol vzor. Ako správny dedko kúpil lízatko, vozil ich na traktore, viedli normálny život. Predtým, ako sa to stalo, opravili akurát tak strechu. Žalobkyňa 1./ chodievala často na cintorín, nemôže povedať, že každý víkend, ale dosť často. Má to po ceste smerom na záhradky, takže vždy keď ide na záhradky, zastaví sa aj na cintoríne. Deti rešpektovali otca, bol dobrým aj prísny otcov. Peter vyštudoval za Ing., Juraj skúšal študovať, Martina je s maturitami, takže svokrovci sa snažili a vychovali slušných ľudí a dobrých občanov. Za svoju manželku môže povedať, že to je neskutočné. Aj pri tých najmenších stresových situáciách vyhľadala psychiatra, avšak ani jej bratia to nemali ľahké. Pokiaľ vie, otec im neskutočne chýba a určite stratili tú najväčšiu oporu na svete. Mali spoločné aktivity, šport, chodili spolu na dovolenky, športovať, následne sa narodili vnúčatá, boli spolu skoro každý víkend, hrali žolíka a stretávali sa spoločne. Nieže teraz sa nestretávajú, ale teraz sú tie stretávky smutnejšie. Jeho dcéra Sonička - oni boli ako dvojčatá s dedkom, ona čakala na chvíľu, kedy sa

dedo ukáže, aby ju zobral von, aby išli spoločne na prechádzku alebo zabehať si, dedko sa neskutočne tešil a ponáhlal sa z týždňovky, kedy bude s vnučkou. Víkendy a dovolenky trávili spolu aj s vnúčatami aj so svokrovcami, spoločne si to užívali. Samuel sa narodil o tri roky neskôr. Bol super dedko ako dedo Mráz, oddaný pre svojich blízkych pre vnúčatá a s veľkým srdcom. Jeho manželka pred stratou svojho otca nebola nútená vyhľadať odbornú pomoc, pokiaľ ide o psychológia, psychiatra. Manželka stratila nielen otca, ale stratila v ňom aj kamaráta. Oni si strašne rozumeli, boli ako kamoši. On si viac rozumel s dcérou, ako so synmi. Vážil si všetkých, ale oni mali taký vreľý, horúci vzťah. Po nehode je to katastrofa, hrúza, snažia sa to prežiť. Akonáhle sa blíži Veľká noc, nevedia čo majú robiť. Pre ňu prichádzajú dni typu najhoršie. Manželka robila pred nehodou v krajčírskej firme, robila majstrovú a potom začali spolu podnikáť, mala živnosť. Mala predajňu so zeleninou a ovocím a následne ostala na materskej s dcérou Soničkou. V čase nehody bola manželka na rodičovskej dovolenke. Svedok uviedol, že ich spoločný život prebieha úplne štandardne, aj keď už svokor tu nie je. Navštevujú sa ako za starých čias. Skoro každý týždeň sú spolu so svokrou. Buď ona príde ku nim, niekedy aj prespí, decká idú za ňou a tiež s radosťou tam prespia. Pokiaľ sa pokazí kosačka, snaží sa to riešiť. Keď prerábala byt, ponúkli jej, že môže žiť u nich. Prijala to s radosťou a bola u nich. Syn chodí na zápasenie už 6,5 roka. Minulý rok sa stal majstrom Slovenska v zápasení. Každý víkend cestujú niekam za športom. Teraz vyhral v Salzburgu 1. miesto v ťažkom turnaji. Vo februári boli spolu so synom na kempe vo V.. Snažia sa športom prežiť a vychovávať deti ako najlepšie vedia. Určite by bol dedko hrdý na neho. Ich dcérka stratila strašne veľa. Boli si s dedom veľmi blízki. Dedko to bola taká jej veľká opora.

14. Právny zástupca žalobcov uviedol, že vzhľadom na záväzný právny názor odvolacieho súdu v otázke pasívnej vecnej legitímácie, a taktiež ďalšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR a mnohé rozhodnutia Ústavného súdu SR má zato, že v tomto konaní bola dostatočným spôsobom zodpovedaná otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Z vykonaného výsluchu žalobcov a svedka bola verifikovaná závažnosť zásahu do emocionálnej sféry žalobcov v dôsledku úmrtia manžela, resp. ich otca a starého otca. Keďže v slovenskej právnej úprave neexistuje „žiadene vzorec“ na výpočet peňažnej kompenzácie za stratu blízkej osoby, dovoľuje si apelovať na súd, aby v rámci priznávania tejto satisfakcie prihliadal na skutočnosť, že v prípade žalobcov išlo o fungujúce bezproblémové vzťahy, ich emocionálny život bol plný lásky a harmónie, a preto ponechal na úvahe súdu akú konkrétnu sumu prizná žalobcom za stratu L. L..

15. Právny zástupca žalovaného uviedol, že v nadväznosti na rozhodnutie odvolacieho súdu má zato, že aplikovanie právneho stavu z roku 2017, kedy viac menej prvý krát došlo k dualite právnych názorov v otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov vo všeobecnosti v obdobných konaniach, je takáto aplikácia k dátumu zásahu do osobnostných práv žalobcov, t.j. k dátumu dopravnej nehody 03. 12. 2011 v rozpore so zásadou zákazu retroaktivity, ako aj právnej istoty žalovaného. V čase dopravnej nehody, resp. tesne po nej žalobcovia nemohli legitímne očakávať voči žalovanému ako osobe, ktorá nespôsobila dopravnú nehodu úspech v takomto konaní a obdobne žalovaný mohol práve naopak legitímne očakávať, ako bolo aj rozhodovacou praxou v rozhodnom čase potvrdzované, že v konaní bude úspešný práve žalovaný. Pokiaľ sa pripustí, že výlučne v dôsledku vývoja rozhodovacej praxe sa dnešného času konštatuje, že nemajetková ujma pozostalých je nárokom škodovej povahy, v tom prípade mal žalovaný zato, že tieto nároky je potrebné ako škodu považovať aj pre účely premlčania v dvojročnej subjektívnej dobe, kde nakoľko k dopravnej nehode a zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo v decembri 2011 a k podaniu žaloby v máji 2014 má žalovaný zato, že žaloba bola podaná po uplynutí premlčacej doby ustanovenej v § 106 OZ tak, ako to predpokladá zákon o PZP, ust. § 15, kde hovorí výlučne o škodových nárokoch, pričom odkazuje, čo sa týka premlčacej doby práve na ust. § 106 OZ. Z tohto dôvodu žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku a žiadal žalobu zamietnuť. Pre prípad, pokiaľ by mal súd zato, že námietka premlčania nie je dôvodná, resp. na túto nebude prihliadať, čo sa týka samotnej výšky požadovanej zo strany žalobcov, aj keď nikto nespochybňuje zásah, ktorým došlo do osobnostnej sféry žalobcov, uplatnenú výšku nemožno považovať za primeranú a v súlade so zásadou spravodlivosti a proporcionality. K otázke výšky ujmy dôkazné bremeno zaťažuje žalobcov, pričom vo výsledku na základe kvality nimi produkovaných dôkazov a tvrdení žalovaný žiadal tieto zohľadniť pri priznávani samotnej výšky. V prejednávanej veci sa nároky voči žalovanému odvodzujú od súkromnoprávnej poisťnej zmluvy, kde v roku 2011 ani poisťovateľ, ani poistený príp. poistník nemohli očakávať, že predmetom poistenia alebo rozsahu krytia je aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný zotrval na svojej námietke retroaktívneho uplatnenia výkladu zákonných pojmov z roku 2017 do súkromnoprávneho vzťahu z roku 2011. Trval na námietke nedostatku pasívnej legitímácie. Zároveň mal zato, že aj keby bola daná, boli by už uplatnené nároky premlčané. V tejto súvislosti poukázal na

samotné odvolacie rozhodnutie v tejto veci a jeho bod 29, v ktorom s poukazom na rozhodovaciu prax NS SR bolo skonštatované, že škodou pre účely zákona o PZP je aj nemajetková ujma, pričom samotný termín nemajetkovej ujmy zákon o PZP neobsahuje. Ak teda nemajetková ujma má byť subsumovaná pod termín škody, uvedené sa musí v celom rozsahu vzťahovať aj na všetky aspekty z toho vyplývajúce, premlčaciu dobu nevyvímajúc. Osobnostné práva sa nepremičujú, avšak nároky z nich vyplývajúce premlčaniu podliehajú. Zároveň apeloval na princíp proporcionality. V uvedenom súdnom spore mal zato, že uplatnené nároky sú neštandardne vysoké aj s poukazom na ostatnú judikatúru v obdobných veciach. Zároveň poukázal na zákon o obetiach trestných činov, v rámci ktorého dochádza k odškodňovaniu zo strany štátu, pričom ak sa vychádza zo súčasnej minimálnej mzdy, tak uplatnené nároky prevyšujú viac ako 17-násobok odškodnenia v rámci tohto zákona. Mal zato, že ani svedeckými výpoveďami, ani listinnými dôkazmi neboli preukázané okolnosti, ktoré by odôvodňovali výšku uplatňovaných nárokov. Okrem žalobkyne 1./ ostatní žalobcovia nežili v spoločnej domácnosti spolu s nebohým. Vyjadrenia žalobcov 5./ a 6./ v písomnej forme nezakladajú nárok na vyplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 75. 000,- Eur v každom jednotlivom prípade. Uplatňované nároky sú nároky z práva súkromného a vyplývajúce prioritne z poisťnej zmluvy medzi vinníkom dopravnej nehody a žalovaným ako poisťovateľom. Ak by si žalovaný bol vedomý, že súčasťou rozsahu poistenia z PZP a teda poisťného krytia sú aj nároky vyplývajúce z nemajetkovej ujmy, výška poisťného ako aj ďalšie okolnosti uzatvorenia zmluvy by boli zjavne diametrálne odlišné.

16. Z fotokópie rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č. k. 3T/22/2013-285, zo dňa 03. 09. 2013 (č. l. 13-15) vyplýva, že obvinený L.Š. X. bol uznaný vinným z toho, že dňa 03. 12. 2011 spôsobil smrť L. L.Č. z nebanlivosti a takýto čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona.

17. Z lekárskej správy PhDr. Jany Prekopovej zo dňa 11. 04. 2016 (č. l. 115) vyplýva, že žalobkyňa 1./ je vedená v ambulancii od roku 2012 z dôvodu autonehody, pri ktorej bola ona sama ohrozená na živote, jej manžel pri uvedenej nehode tragicky zahynul so záverom recidivujúca depresívna symptomatológia ťažká s prejavmi PTSD s veľmi neistou prognózou.

18. Z lekárskej správy PhDr. Jany Prekopovej, psychologická ambulancia, zo dňa 15. 04. 2019 (č. l. 271) vyplýva, že žalobkyňa 1./ trpí postraumatickou stresovou poruchou s prítomnou trvalou zmenou osobnosti po katastrofickom zážitku.

19. Z lekárskej správy PhDr. Jany Prekopovej zo dňa 26. 02. 2014 (č. l. 116) vyplýva, že žalobca 3./ bol vedený v ambulancii od 27. 01. 2012 po tom, čo za tragických okolností prišiel o otca so záverom úzkostno-depresívnym prežívaním a kolísaním nálad.

20. Z lekárskej správy PhDr. Jany Prekopovej zo dňa 11. 04. 2016 (č. l. 117) vyplýva, že žalobkyňa 4./ bola vedená v ambulancii od roku 2011, keď pri tragickej nehode stratila otca, v aute havarovali aj jej dcéra a matka so záverom úzkostná sympt. stredne ťažkého stupňa, redukovaná tolerancia na záťaž.

21. Z lekárskej správy PhDr. Jany Prekopovej zo dňa 11. 04. 2016 (č. l. 118) vyplýva, že žalobkyňa 5./ bola vedená v ambulancii od 2012 ako účastníčka nehody, pri ktorej zomrel jej starý otec a stará mama bola zranená so záverom, že stále prežíva strach v aute, jej úzkosť sa i naďalej prejavuje aj v iných situáciách, ktoré predtým zvládala, prežíva obavu o seba, uvedomenie si toho, že sa môže ľahko niečo stať vnáša do jej správania nadmernú opatrnosť, čo vedie k zvýšenej úzkosti a niekedy až k panikoidným stavom spôsobujúcich hyperventiláciu.

22. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „PZP“), poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

23. Podľa § 4 ods. 4 zákona o PZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať.

25. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

26. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

27. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

28. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

29. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

30. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka, blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne počítavala ako vlastnú ujmu.

31. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

32. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

33. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 3Cdo/198/2017 zo dňa 19. 03. 2018 uviedol, že nový, judikatúrou nanovo naformulovaný právny názor, sa aplikuje aj do minulosti retrospektívne. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla, ide o tú istú normu iba je nanovo vyjadrený jej obsah, z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry nemôže vedome aplikovať nesprávny judikatúrou už prekonaný názor, nový právny názor je vzhľadom nato, potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem.

34. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III. ÚS 666/2016 uviedol, že podľa čl. 7 ods. 2 ústavy Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 ústavy. Z citovanej ústavnej normy vyplýva, že vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii okrem iného tkvie aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Pritom ide aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 ústavy. Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj

nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci (toto sťažovateľ účelovo zdôrazňuje), ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve sťažovateľa na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov.

35. Ústavný súd nespochybňuje, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škody ako materiálneho, a tým aj presne kvantifikovateľného postihnutia poškodeného. Naznačuje to i § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk) v relácii k odseku 2 toho istého ustanovenia, podľa ktorého pri škode spôsobenej niektorým trestným činom korupcie sa uhrádza aj nemajetková ujma v peniazoch. Nepochybne by tento právny názor bol demonštrateľný na množstve odbornej literatúry i judikatúry súdov. Lenže aj v tomto prípade je fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj újinný normotvorca.

36. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci daných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie újinným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Ústavný súd hovorí o maximálnej, nie absolútnej snahe, lebo v tomto bode myšlienkovvej línie už je potrebné vziať do úvahy charakter právneho predpisu vydaného újinným normotvorcom vyplývajúci z primárneho práva Európskej únie. Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len "zmluva o fungovaní EÚ") je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.

37. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vysiela zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu újinného tvorca smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami.

38. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcu. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc.

39. Pre posudzovaný prípad priamy účinok dotknutých smerníc neprichádza do úvahy, a to vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora vo veci Marshall (C-152/84), podľa ktorého na základe vtedajšieho čl. 189 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (v súčasnosti už citovaný čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ) záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku "každému členskému štátu, ktorému je určená". Z toho vyplýva, že smernica nemôže sama osebe ukladať povinnosti jednotlivcom a že ustanovenia smernice ako také nemožno uplatňovať voči jednotlivcom.

40. Možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Marleasing SA (C-106/89) s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci Von Colson a Kamann (C-14/83). Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ).

41. Právna veta sformulovaná Súdnym dvorom ako odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku je totiž zopakovaním textu obsiahnutého v bode 59 odôvodnenia predmetného rozsudku. Pred týmto textom Súdny dvor uviedol: "Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice. V prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú osoby nachádzajúce sa v postavení pani Haasovej a jej dcéry v súlade s § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca.

42. Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice."

43. Odpoveď na otázku, či české (a vzhľadom na textovú totožnosť i slovenské) vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu, teda nepriamo poskytuje samotný Súdny dvor (nepriamo len preto, lebo, ako správne uvádza aj sťažovateľ, Súdny dvor nie je oprávnený záväzne interpretovať vnútroštátne právo) v bode 58 odôvodnenia svojho rozsudku, kde konštatuje, že české (i slovenské) vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu.

44. Podporným argumentom pre záver o ústavnej akceptovateľnosti právnych záverov krajského súdu je fakt, že Občiansky zákonník v samotnej šiestej časti ("Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie"), ktorá jediná je podľa sťažovateľa pri vysvetľovaní pojmu "škoda" použiteľná, kladie škodu aj do polohy nemateriálnej. Dokazuje to § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Prijat' teda záver, že pojem "škoda" nevykazuje žiadne imateriálne konotácie, nezodpovedá dokonca ani dikcii a podstate dotknutých ustanovení Občianskeho zákonníka.

45. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že dňa 03. 12. 2011 v čase približne o 15.57 hod. na ceste č. I/50 na úseku od B.Z. Z. B. L. K. došlo k dopravnej nehode, ktorej účastníkmi boli L. X. s motorovým vozidlom zn. V. U., EVČ: K. XXX L., poistenec žalovaného na základe poistnej zmluvy pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. XXXXXXXXXXXX a L. L. s motorovým vozidlom zn. V. P., EVČ: B. XXX T.. Dopravnú nehodu zavinil L. X. tým, že nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu motorového vozidla a situácii v cestnej premávke v dôsledku čoho prešiel do protismeru, kde sa zrazil s protiidúcim vozidlom zn. V. P., EVČ: B. XXX T., za čo bol rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č. k. 3T/22/2013-285 zo dňa 03. 09. 2013 právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. h) Trestného zákona. Pri dopravnej nehode utrpel L. L. závažné poranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Uvedené nebolo medzi sporovými stranami sporné. Žalobcovia sa žalobou domáhali od žalovaného zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ z dôvodu, že smrťou L.J. L. v dôsledku protiprávneho konania L. X. došlo k nezvratnému zásahu do ich súkromia.

46. Žalovaný vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, námietku premlčania voči všetkým uplatneným nárokom a výšku nárokov považoval za neprimerane vysokú.

47. Vychádzajúc z výsledkov dokazovania a s poukazom na právny názor Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/13/2017 sa súd nestotožnil s námietkou žalovaného spočívajúcou v nedostatku jeho pasívnej legitímácie a s tvrdením, že jediným pasívne legitimovaným v tomto prípade je ich poistenec (vinník nehody), ktorý v tomto konaní nevystupoval na strane žalovaného. Súd v tejto súvislosti uvádza, že

ak by tu aj boli ďalšie osoby, ktoré by mohli byť v konaní pasívne legitimované, predmetom konania nebol deliteľný záväzok, takže žalobcovia mohli požadovať celú sumu od ktorejkoľvek z týchto osôb (§ 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený, podľa súčasnej právnej úpravy môže vybrať, či si náhradu škodu uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo si ju môže uplatniť súčasne voči obidvom. Základ nároku žalobcov voči žalovanému je daný podľa § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaný bol poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vinníka nehody Ľ. X., prevádzkou ktorého bola spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej zomrel Ľ. L. (blízka osoba žalobcov).

48. Skutočnosť, že vinník nehody bol poistencom žalovaného nebola medzi stranami sporná. Otázka toho, či poisťovateľ zodpovednosti za škodu prevádzkou motorového vozidla je povinný zaplatiť poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy už bola v predmetnom konaní vyriešená a rovnako to vyplýva aj z ustálenej rozhodovacej praxe súdov. V tejto súvislosti súd poukazuje na odôvodnenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/13/2017-196 zo dňa 30. 11. 2018, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016, ako aj na znenie smernice Rady č. 72/166/EHS; č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. To vyplýva i z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ z 24. 10. 2013 (C-22/12), podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Súd preto dospel k záveru, že na základe ust. § 15 zákona o PZP, vzhľadom na eurokomfortný výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP ohľadne pojmu "škoda na zdraví", je daná vecná legitimácia pri uplatňovaní nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy vzniknutej smrťou blízkej osoby žalobcami ako pozostalými po tejto osobe.

49. K argumentácii žalovaného ohľadom zmeny judikatúry, súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 19. 03. 2018 sp. zn. 2Cdo/198/2017, v zmysle ktorého nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem. Súd preto v zmysle uvedeného vychádzal pri posudzovaní pasívnej vecnej legitimácie žalovaného z judikatúry aktuálnej v čase vyhlásenia rozhodnutia a z právneho názoru odvolacieho súdu. Preto argumentáciu žalovaného k otázke retroaktivity, že tento názor by bolo možné akceptovať v prípade, ak by sa vo veci jednalo o zákonné poistenie stanovené priamo zákonom, avšak v prejednávanej veci sa nároky voči žalovanému odvodzujú od súkromnoprávnej poistenej zmluvy, považoval za nedôvodnú.

50. Súd taktiež považoval za nedôvodnú aj námietku premlčania, nakoľko k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov došlo dňa 03. 12. 2011 (momentom smrti manžela a otca žalobcov), pričom následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy u žalobcov stále pretrvávajú. Žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát dňa 04. 12. 2011. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 03. 12. 2014. Žalobcovia svoju žalobu podali na súde 05. 05. 2014, teda počas plynutia trojročnej premlčacej doby. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/194/2011 právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo (uznesenie NS SR zo dňa 17. 02. 2011). Pokiaľ žalovaný poukazoval na ust. § 15 ods. 2 zákona o PZP, súd uvádza, že predmetná námietka, resp. odkaz na ňu je v posudzovanom prípade bez relevancie vo vzťahu k tvrdeniu o premlčaní. V zmysle

tohto zákonného ustanovenia totiž pre poisťovateľa platí rovnaká úprava premlčania ako pre premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Pokiaľ žalovaný poukázal na to, že zákon o PZP v ust. § 15 ods. 2 odkazuje v poznámke pod čiarou na ust. § 106 Občianskeho zákonníka, súd poznamenáva, že v zmysle legislatívnych pravidiel vlády poznámky pod čiarou k príslušným odkazom nie sú súčasťou právneho predpisu, majú informatívnu hodnotu, t.j. normatívnu povahu nemajú (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/6/2017 zo dňa 28. 08. 2018).

51. S prihliadnutím na právny názor odvolacieho súdu, ktorým je tunajší súd viazaný je z vyššie uvedeného zrejme, že základ nároku žalobcov proti žalovanému je daný. Žalobcovia si v predmetnom konaní uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do súkromia žalobcov. Právo na ochranu súkromia zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo možné rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Teda súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života. Zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby potom môže byť i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny. Rodinný život, ktorý je nepochybne súčasťou súkromného života fyzickej osoby zahŕňa sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, vytvárané v období ich spoločného spolužitia, ako aj vzťahy medzi inými blízkymi príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvalo žijú. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Ústava SR v čl. 19 zaručuje každému právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má podľa tohto článku právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny a primeraným zadostučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov rodiny neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje jej pozostalých členov, takže náhrada tejto nemajetkovej ujmy je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

52. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že poistenec žalovaného neoprávnené zasiahol do práva žalobcov na ochranu osobnosti. Je nesporné, že najväčšou hodnotou chránenou zákonom je ľudský život. V konaní nebolo sporné, že vinník nehody p. L. X. svojim protiprávnym konaním zbavil L. L. života, za ktoré konanie bol aj právoplatne uznaný vinným a odsúdený. Medzi protiprávnym konaním vinníka nehody a zásahom do práva na ochranu osobnosti žalobcov a L. L. je jednoznačná príčinná súvislosť, nakoľko práve v dôsledku protiprávneho konania vinníka nehody bol L. L.A. pripravený o život, čím došlo k zásahu do práva na súkromie žalobcov. Ust. § 13 Občianskeho zákonníka upravuje prostriedky nápravy v prípade, že dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti. Vzhľadom na to, že v tomto prípade došlo k nenapraviteľnému zásahu do práva na život, teda k usmrteniu manžela, otca a starého otca žalobcov je zrejme, že iný spôsob zadostučinenia, ako je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, by nebol postačujúci. Súd musel iba určiť výšku tejto náhrady, a to s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobcovia si z tohto titulu uplatňovali sumu každý z nich vo výške 75.000,- Eur. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu. Hodnota ľudského života je len veľmi ťažko vyčísliteľná v peniazoch. I keď samotný Občiansky zákonník ponecháva určenie výšky relatívnej náhrady v peniazoch na úvahu súdu (za rešpektovania zákonných podmienok), právna úprava mimo Občianskeho zákonníka pozná nároky náhrad nemajetkovej ujmy pozostalých pri úmrtí osoby, čo možno považovať za isté vodiace východisko. Ako nárok, ktorý má spravidla povahu kompenzácie nemateriálnej ujmy pozostalých, pretože sa v zásade vypláca popri všetkých náhradách ujmy materiálnej, je zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení upravené jednorazové odškodnenie. Povahu náhrady majetkovej ujmy pozostalých, má nárok na jednorazové odškodnenie iba ak pokrýva inak samostatný nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 zákona č. 461/2003 Z. z.), čo vo väčšine prípadov nebude naplnené. Ako maximálna suma, ktorou zákonodarca "ohodnotil" život človeka v nemajetkovej sfére pozostalého manžela je najviac 46 485,40 Eur, v nemajetkovej sfére nezaopatreného dieťaťa polovica z uvedenej sumy, pri viacerých nezaopatrených deťoch najviac suma 46,485,40 Eur. Taktiež podľa prílohy k zákonu č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1.300 bodov, teda náhradu v rozmedzí približne od 4.400,- Eur do 20.000,- Eur. Ako interpretačné východisko je použiteľná aj česká právna úprava vychádzajúca z najbližšieho kultúrneho rámca, ktorá v ustanovení § 444 ods.

3 Občianskeho zákoníka platnom do 31. 12. 2013 upravovala popri náhradách majetkových škôd aj jednorazové odškodnenie pozostalých, a to vo výške 240.000,- Kč pre manžela, deti a rodičov, 175.000,- Kč pre súrodenca, s výnimočnou prípustnosťou súčasného nároku aj podľa práva na ochranu osobnosti. Súd podporne vychádzal aj z ustanovení zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, podľa ktorého (§ 5 ods. 1), ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy (ku dňu 03. 12. 2011 teda, keď došlo k dopravnej nehode, bola minimálna mzda 317,- Eur). Súd však zároveň poukazuje na to, že toto nemožno brať za určenie maximálnej sumy, ktorú by bolo možné priznať ako nemajetkovú ujmu za neoprávnený zásah do práva na život, ide len o minimálnu sumu náhrady, ktorú je štát ochotný uhradiť obetiam trestných činov, ktorými bola spôsobená smrť, resp. ich pozostalým. Súd s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, dospel k záveru, že v tomto konaní je potrebné priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako je odškodnenie v zmysle citovaného zákona (č. 215/2006 Z. z.). V danom prípade sa jednalo o veľmi závažnú a nezvratnú ujmu na právach žalobcov na ochranu ich súkromia.

53. Žalobkyňa 1./ požadovala náhradu nemajetkovej ujmy za smrť nebohého manžela L. L. vo výške 75.000,- Eur. Súd mal vykonaným dokazovaním, najmä výsluchom žalobkyne 1./ ako aj ostatných žalobcov preukázané, že so svojim manželom žili spolu 35 rokov v harmonickom manželstve a spolu vychovali tri deti. Je nepochybné, že strata milovaného manžela a životného partnera je hneď druhou najzávažnejšou po strate dieťaťa. Práve žalobkyňa 1./ stratou, pre ňu po deťoch najbližšej osoby, utrpela najväčšiu ujmu. Žalobkyňa 1./ prežila s nebohým manželom takmer celý život, pričom po odchode detí zo spoločnej domácnosti to mal byť práve žalobca, v ktorom mala žalobkyňa oporu, pomoc a citové zázemie. Pri určení výšky náhrady súd zohľadnil aj výrazne zhoršený psychický stav žalobkyne 1./, nakoľko z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že strata milovaného manžela žalobkyňu veľmi zasiahla a bola nútená vyhľadať psychologickú pomoc s diagnostikovanou postraumatickou stresovou poruchou s prítomnými prejavmi trvalej zmeny osobnosti po katastrofickom zážitku. So smrťou manžela sa stále nedokáže zmieriť, z jej života sa vytratilo nadšenie, motivácia, stala sa uzavretou, má problémy so spánkom, výrazne obmedzila svoj spoločenský život, trpí výkyvmi nálad, depresívnymi a úzkostnými stavmi. Žalobkyňa 1./ tragickú udalosť, pri ktorej zomrel jej manžel aj v súčasnosti prežíva veľmi negatívne, čo bolo zrejmé aj z jej výpovede, ktorú uviedla so slzami v očiach. Je preto pochopiteľné, že žalobkyňa vníma smrť manžela ako zásadný zásah do svojho súkromného a rodinného života. Súd preto priznal žalobkyňi 1./ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000,- Eur, nakoľko uvedenú sumu považoval za adekvátnu, v súlade s rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky v obdobných prípadoch a zodpovedajúcu okolnostiam prípadu.

54. Žalobcovia 2./, 3./ a 4./ sú deťmi nebohého L. L.. Z výpovedí všetkých žalobcov nesporne vyplynulo, že citové väzby medzi nebohým L. L. a jeho deťmi boli veľmi úzke, pričom v dôsledku konania vinníka nehody (poistenca žalovaného) došlo k ich okamžitému, nečakanému a násilnému pretrhnutiu. Žalobcovia 2./, 3./ a 4./ smrťou otca stratili blízku osobu, svoju najväčšiu oporu a v súčasnosti sú nútení vzhľadom na jeho neprítomnosť pomáhať matke, ktorá ostala bez životného partnera, čím sa ich situácia rapídne zmenila oproti situácii, keď to bol práve ich otec, ktorý pomáhal svojim deťom s výstavbou rodinného domu resp. rekonštrukciou bytu, s prácami na záhrade, výchovou vnúčať a pod. Je preto pochopiteľné, že deti nebohého vnímajú jeho smrť ako výrazný a nezvratný zásah do svojho súkromného a rodinného života. Vzťahy žalobcov 2./, 3./ a 4./ s nebohým otcom bol veľmi blízke, a aj po dovŕšení dospelosti a založení si vlastných rodín sa navštevovali v podstate každý víkend, nielen pri občasných rodinných návštevách, mali spoločné aktivity, chodili spolu na dovolenky, navzájom si pomáhali, nepochybne medzi nimi existovalo silné citové puto. Po nehode sa deti starali o zranenú mamu, ktorá zostala sama, čo taktiež dokazuje súdržnosť rodiny. Vzájomný vzťah medzi nebohým otcom a žalobcom 2./ možno vyhodnotiť ako nadštandardný. Žalobca 2./ stále veľmi ťažko prežíva otcovu smrť, nevie sa s jeho smrťou vyrovnáť, ťažko znáša, že jeho otec nikdy neuvidel svoju vnučku. Taktiež pomáhal svojmu bratovi vyrovnáť sa s otcovou smrťou, nakoľko v čase nehody pracovali v tej istej firme. Súd taktiež vyhodnotil vzťah žalobcu 3./ s nebohým otcom ako veľmi blízky, aj keď už nebývali v spoločnej domácnosti, od ukončenia vysokej škody pracoval s otcom v jednej firme, boli v dennodennom kontakte, pričom po otcovej smrti dal výpoveď, nakoľko tam nevedel ostať. Po nehode musel vyhľadať pomoc psychológa, aby sa s jeho smrťou dokázal vyrovnáť. Vzťah žalobkyne 4./ s nebohým otcom možno vyhodnotiť ako nadštandardný, vrúcny a kamarátsky, ktorý pretrval od detstva až do jeho tragickej smrti. Tragickú, náhlu a nečakanú smrť otca prežívala veľmi ťažko, čo sa negatívne prejavilo aj na jej psychickom zdraví, keď bola nútená vyhľadať pomoc psychológa, kde jej boli predpísané lieky, pričom sa

lieči aj naďalej. Psychické problémy začala mať aj jej dcéra, pre ktorú bol starý otec nepostrádateľný člen rodiny, ktorý vnučku rozmaznával a s ktorým trávila veľa času. Nebohý bol obetavý manžel, starostlivý otec a milujúci dedko. Otec jej pomáhal aj s podnikaním, a taktiež pri výstavbe jej rodinného domu. Po jeho strate sa museli naučiť fungovať bez neho. Súd preto priznal žalobcom 2./, 3./ a 4./ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá im vznikla zásahom do ich súkromného a rodinného života smrťou ich otca, a to každému vo výške 15.000,- Eur, ktorý považoval za primeraný.

55. Pokiaľ ide o nárok žalobcov 5./ a 6./, ktorí sú vnukmi nebohého Ľ. L., súd považoval odškodnenie ujmy, ktorú utrpeli každému v rozsahu 5.000,- Eur za adekvátne. Žalobcovia 5./ a 6./ svojimi písomnými vyjadreniami a rovnako ich zákonný zástupca a svedok svojou výpoveďou preukázali veľmi silné citové väzby na starého otca, s ktorým trávili každý víkend, ktorý im veľmi chýba, ktorého mali veľmi radi a s ktorým zažili veľa pekných chvíľ (dovolenku pri mori, hrali spolu karty, chodili na malinovku, hojdačky). Smrť starého otca sa negatívne odrazila najmä na psychickom stave žalobkyne 5./, ktorá bola tiež účastníčkou tejto tragickej nehody, ktorej výrazne zhoršený zdravotný stav si vyžadoval odbornú pomoc v psychologicko-ambulancii, a ktorá doposiaľ prežíva strach v aute, jej úzkosť sa i naďalej prejavuje aj v iných situáciách, ktoré predtým zvládala, čo vedie k zvýšenej úzkosti a niekedy až k panikoidným stavom spôsobujúcich hyperventiláciu.

56. Súd pri určení výšky náhrady zároveň bral do úvahy aj okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode, tak ako boli ustálené v trestnom konaní, podľa ktorých k protiprávnemu konaniu vodiča došlo z nedbanlivosti, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom, keď nevenoval dostatočnú pozornosť situácii v premávke. Súd tiež prihliadal na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia manžela, (starého) otca žalobcov a dôsledky, ktoré pre nich táto tragická udalosť mala. Zohľadnil väzby žalobcov k manželovi a otcovi (starému otcovi) a tiež prihliadal na skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ktorého cena je nevyčísliteľná a nenahraditeľná, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Najvyššiu náhradu vo výške 20.000,- Eur súd priznal manželke nebohého Ľ. L., nakoľko mal za to, že u nej došlo k najzávažnejšiemu zásahu do jej osobnostných práv a smrťou manžela utrpela najväčšiu ujmu. Žalobcom 2./, 3./ a 4./ priznal súd náhradu každému vo výške 15.000,- Eur, keď zohľadnil tiež okolnosť, že deti nebohého sú dospelé, nežili s ním v spoločnej domácnosti, majú vlastné rodiny a neboli na otca žiadnym spôsobom odkázané a utrpeli hlavne emocionálnu ujmu zo straty každodenného kontaktu s blízkou osobou. Bolo však preukázané, že s otcom udržiavali veľmi dobré rodinné vzťahy, boli s ním v pravidelnom kontakte, často sa navštevovali, boli si vzájomnou oporou a navzájom si pomáhali. Žalobcom 5./ a 6./ ako vnukom nebohého súd priznal náhradu každému vo výške 5.000,- Eur, ktorú s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti považoval za primeranú. Súd tiež považuje za potrebné uviesť, že je takmer nemožné vyčísliť hodnotu ľudského života v peňažnej forme, preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy, a to s prihliadnutím na kritériá na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzajúc zo všetkých skutkových okolností daného prípadu. Súd vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

57. Súd v súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy poukazuje na rozhodnutia súdov v obdobných veciach, a to napr. na rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/12/2017 zo dňa 22. 10. 2018, rozsudok Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 12C/385/2008 zo dňa 15. 06. 2011, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012 zo dňa 26. 09. 2013, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/18/2016, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/18/2016 zo dňa 22. 06. 2016, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/18/2018 zo dňa 09. 10. 2018 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/19/2017 zo dňa 24. 04. 2018.

58. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

59. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

60. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

61. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

62. V predmetnom konaní sa žalobcovia voči žalovanému domáhali náhrady nemajetkovej ujmy každý vo výške 75.000,- Eur, pričom súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1./ sumu 20.000,- Eur, žalobcom 2./ až 4./ každému vo výške 15.000,- Eur a žalovaným 5./ a 6./ každému vo výške 5.000,- Eur. Stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v danej veci však záviselo od úvahy súdu s poukazom na ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné k § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30. 06. 2016, a teda zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku a nemožno ho preto zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti a spravodlivému usporiadaniu vecí zodpovedá podľa názoru súdu len také rozhodnutie, kedy bude žalobcom priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, nie zo sumy žalovanej). Pre absenciu výslovnej právnej úpravy v novom procesnom poriadku je uvedený postup možný v zmysle čl. 4 ods. 2 CSP, keď neodporuje princípom, na ktorých je Civilný sporový poriadok založený.

63. Na základe uvedeného súd priznal nárok na plnú náhradu trov konania žalobcom, ktorí striktným porovnaním žalovanej a priznanej sumy neboli v spore v celom rozsahu úspešní, avšak s ohľadom na charakter sporu a skutočnosť, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu, žalobcov nemožno považovať v spore za procesne neúspešných, keďže im bola priznaná časť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcov v danom prípade nebolo možné zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Súd priznaním náhrady za nemajetkovú ujmu konštatoval dôvodnosť uplatňovaného nároku, pričom jeho samotná výška je až druhotná, resp. nadväzujúca. Preto majú žalobcovia nárok na náhradu trov konania práve zo súdom priznanej sumy (por. Komentár, autorský kolektív pod vedením doc. JUDr. Mareka Števíčka, PhD., C. H. BECK 2016, str. 926, tiež rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017). Súd v tejto súvislosti poukazuje na obdobné rozhodnutia napr. rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/288/2017 zo dňa 08. 06. 2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/123/2017 zo dňa 25. 09. 2018, resp. uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/125/2018 zo dňa 31. 05. 2018, ktoré v obdobných veciach uviedli, že žalobcovi vznikol nárok na plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy. Súd tiež poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 56/2017 zo dňa 8. februára 2017, podľa ktorého nová právna úprava (pozn. právna úprava Civilného sporového poriadku) nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

64. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, Krajskému súdu v Bratislave, podaním na tunajšom súde, písomne v siedmich vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) /§ 363 CSP/.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie súdu, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.